

СТРАТЕГІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В ЕКОПОЛІТИЦІ КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

С.М. Маджд

Національний університет харчових технологій, професор кафедри екології та екоменеджменту, madzhd@ukr.net

Стратегія сталого розвитку та збалансованого природокористування є невід'ємною складовою розвитку сучасного європейського суспільства. Екологічна політика країн Європейського Союзу представляє собою сукупність еколого-збалансованих заходів спрямованих на забезпечення сталого розвитку, належного рівня екологічної безпеки та екологічних потреб населення країн-членів Європейського Союзу, а також на впровадження заходів спрямованих на реалізацію раціонального природокористування, охорону навколишнього природного середовища та відтворення природних ресурсів в інтересах нинішніх та майбутніх поколінь [1-3].

Положення екологічної політики Європейського Союзу щодо реалізації парадигми концепції сталого розвитку відображена в таких основних принципах, як принцип субсидіарності, превентивності, екологічної орієнтованості, інтеграції екополітики в інші галузі, принципі «винного» та обережності.

Дані принципи регулюються законодавчими акти Євросоюзу, які поділяють на документи прямої та непрямой дії. Документи прямої дії (технічні регламенти, рішення) обов'язкові до виконання усіма країнами-членами Євросоюзу одразу після їх прийняття. Документи непрямой дії (директиви) потребують прийняття відповідних законодавчих актів країнами-членами Європейського Союзу для їх імплементації [4-6].

Нормативно-правових база на якій базується екологічна політика країн-членів Європейського Союзу включає в себе такі основні документи: Римський договір (1957 р.), Єдиний Європейський акт (1986 р.), Директива 90/313/ЄС Про доступ до екологічної інформації (1990 р.), Маастрихтський договір про Європейський союз (1992 р.), Директива 98/58/ЄС Про захист тварин, що утримуються для сільськогосподарських потреб (1998 р.), Амстердамський договір (1997 р.), Директива 98/83/ЄС про якість води, призначеної для споживання людиною (1998 р.), Директива 2000/60/ЄС про встановлення рамок діяльності Співтовариства у сфері водної політики (2000 р.), Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище (2001 р.), Директива 2008/98/ЄС про відходи (2008 р.), Директива 2008/50/ЄС про якість атмосферного повітря (2008 р.), Директива 2003/4/ЄС про доступ до інформації відносно стану навколишнього середовища (2003 р.), Лісабонський договір (2007 р.), Директива 2007/60/ЄС про оцінку та управління ризиками затоплення (2007 р.), Директива 2008/50/ЄС Про якість атмосферного повітря (2008 р.). Директива ЄС про корпоративну звітність зі сталого розвитку (2022 р.).

Стратегічними політичними документами, що визначають екологічну політику Європейського Союзу на кожні 7 років є Екологічні програми дій Євросоюзу, які висвітлюють фундаментальні постулати стратегії сталого розвитку та елементи сприйняття сучасних екологічних проблем і є своєрідними орієнтирами стратегічної екологічної політики, які відображають перелік запланованих заходів. Наразі діє прийнята 6 квітня 2022 року 8-ма Програма дій з довкілля до 2030 р – базовий стратегічний документ впровадження екологічної політики.

Програма визначає 6 пріоритетних завдань до 2030 року, зокрема [7]:

- досягнення мети скорочення викидів парникових газів до 2030 року та кліматичної нейтральності до 2050 року;
- підвищення адаптаційних можливостей, посилення стійкості та зменшення вразливості до зміни клімату;

- просування до моделі відновного зростання, відокремлення економічного зростання від використання ресурсів і погіршення стану довкілля, а також прискорення переходу до циркулярної економіки;

- впровадження цілей щодо нульового забруднення;

- захист, збереження та відновлення біорізноманіття;

- зменшення тиску на довкілля та клімат, пов'язаного з виробництвом і споживанням.

Отже, основні положення стратегії сталого розвитку знайшли своє втілення в стратегічних документах, якими керується екологічна політика країн-членів Європейського Союзу, що врегульовують основні принципи даної стратегії.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Боголюбов В.М., Клименко М.О., Мельник Л.Г. // Стратегія сталого розвитку: Підручник. К.: ВЦ НУБІПУ, 2018. 446 с.

2. Маджд С. М. // Наукові основи екологічної складової сталого розвитку. «Європейські виміри сталого розвитку»: II Міжнарод. наук.-практич. конф., 25-26 червня 2020 р.: тези доп. К.: НУХТ, 2020. С. 47-48.

3. Якименко І.Л. // Стратегія сталого розвитку: європейський вимір: навчальний посібник. К.: НУХТ, 2017. 79 с. 18.

4. Маджд С. М. // Екологічні виклики сталому розвитку суспільства в умовах військових дій. «Актуальні проблеми, шляхи та перспективи розвитку ландшафтної архітектури, садово-паркового господарства, урбоекології та фітомеліорації»: III Міжнарод. наук.-практич. конф., 21.09.2023 р.: тези доп. Біла Церква: 2023. С. 72-74.

5. Маджд С.М. Сталий розвиток українського суспільства в умовах війни: еколого-економічні аспекти. «Екологічний стан навколишнього середовища та раціональне природокористування в контексті сталого розвитку»: VI Міжнарод. наук.-практич. конф., 26-27 жовтня 2023 р.: тези доп. Херсон: 2023. С. 154-156.

6. Маджд С.М. // Проект відновлення Каховської гідроелектростанції задля сталого розвитку суспільства. «Екологія, ресурси, енергія»: Міжнарод. наук.-практич. конф., 22-24 листопада 2023 р.: тези доп. К.: 2023. С. 29.

7. Якименко І.Л., Петрашко Л.П., Димань Т.М., Салавор О.М., Шаповалов Є.Б., Галабурда М.А., Ничик О.В, Мартинюк О.В. // Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти: Підручник. К.: НУХТ, 2022. 337 с.